

د (D) برخه: د کرهنیزو نباتاتو تولیدات
دریم لوست: دانه لرونکی نباتات: وریجی، بیدن، وربشی او جودر (تور غنم)

د زده کونکو روزنیزی موخي:
ددی لوست په پایله کي به زده کونکی لاندي موخي او هدفونه ترلاسه کري:

١. شولی (وریجی) او شدلی وریخی او دهغه ارزښتونه به بیان کري.
٢. بیدن بیان او دهغه د ارزښت په باره کي بحث وکړي.
٣. وربشی توضیح او دهغه د اهمیت په باره کي خبری او بحث وکړي.
٤. جودر (تور غنم) تشریح او دهغه د اهمیت په باره بحث وکړي.

د لوست لپاره په پام کي نیول شوی وخت: 2 ساعته

د سرچینو سپارښته : لاندی سرچینی کیدای شی ددی لوست د تدریس لپاره ګټوري ثابتی شی.
• ددی درسی پلان لپاره کمپیوټري پاورپاینټ پروگرام هم چمتو شوی دی.

- <http://www.hort.purdue.edu/newcrop/Crops/Barley.html> •
- http://www.gramene.org/species/secale/rye_intro.html •
- <http://chetday.com/millet.html> •
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Rice> •

د سامان آلاتو، وسایلو او ضروری تجهیزاتو لوست:

سپنی پانی د لیکلوا لپاره

پراجکتور

پاروپاینټ سلايدونه

شفاف سلايدونه

د تحمونو ډولونه

اصطلاحات: دغه لاندی اصطلاحات په دغه لوست کی بیانیږی: (دغه اصطلاحات په ۲ه شمیره پاورپاینټ سلايد کی هم ذکر شوی دی) .

- په دوامداره توګه له او بو دکول **Continuous flood**
- د لورو ځمکو وریجی. **Upland rice**
- د تیتو ځمکو وریجی **Lowland rice**
- زراعتی تناب
- بیدن
- وربشی.
- جودر (تور غنم)

په زرہ پوری میتود او گرناله: له په زرہ پوری لارو چارو څخه کار واخلي تر څو زده کوونکي د لوست د جنبلو او اخستلو لپاره چمتو شی ، بنونکي په عمومی توګه د تولگي او د زده کوونکو د شرایطو سره سم د لوست میتولدلوژی چمتو کوي، لاندی میتود کیدا شی یو له دغو ممکنه میتودونو څخه وشمیرل شی .

دهجه تخمونو بیلگي چې په دی لوست کی ورباندی څيرنه او بحث کيری، زده کوونکو ته وروښاني. له زده کوونکو څخه غوبښته وکړي تر څو دغه تخمونه یو له بل سره او هم له هغو تخمونو سره چې په تیرو لوستونو کی ورباندی بحث شوي دی، مقايسه او پرتله کري له زده کوونکو څخه وغواړۍ تر څو د تخمونو په مینځ کي توپېرونه او ورته والی په ګونو کري. او له دوى څخه وغواړۍ چې د هغو تولیداتو په اړه فکر وکړي کوم چې له دغو نباتاتو څخه لاس ته راغلي دی، له همدي ځایه د لوست اصلی موضوع ته داخل شئ.

د محتوياتو لنديز او د لوست گرناله

لومړۍ هدف : وريجي او وحشی وريجي توضیح کړئ او دهغوي د ارزښت په اړه بحث وکړي.

(۳ او ۴ شميره پاورپاينټ سلايدونه)

I. داسی عقيده ده چې د وريجو کر هنه په بیلاپیلو هیوادونو کی ۶۵۰۰ کاله پخوا په عین وخت کي پیل شوي دی د لوړۍ څل لپاره دغه نبات د چین په هميودو منطقه کي ۵۰۰۰ کاله مخکي له ميلاد څخه او په تايلند کي ۴۵۰۰ کاله مخکي له ميلاد څخه ليدل شوي دی.

(۵ شميره پاورپاينټ سلايد)

- وريجي له هغو حبوباتو څخه دی کوم چې په هغه څمکو کي کرل کيری چې په سطحي او بوسره خروبيږي. په آسيا او اندونيزيا کي وريجه یو مهم نبات دی، او د نړۍ د نيمائي نفوس لپاره د بنو خوارکي توکيو بوه سرچينه بلل کيری. تقریباً تولی وريجي په آسيا کي او په کمه اندازه په افريقي او امريكي کي کرل کيری.

(۶ شميره پاورپاينټ سلايد)

- هر کال د نړۍ په بیلاپیلو برخو کي، وريجي یا شولي په 1214056.9 هكتاره څمکه کي کرل کيری، د وريجو منځۍ (اوست) حاصلات په یونیم هكتيار څمکه کي 3137.75 کيلو ګرامه په اندازه سره دی. شولي ددي لپاره چې باندني (بهرنی) پوتکي یي لري شی پايكو کيری او په سپین رنګ صيقل کيری.

(۷ شميره پاورپاينټ سلايد)

الف) وريجي د اوږدوالي او د هغې د کر هنی د میتود پر اساس باندی طبقه بندی کيری.

ب) ددانۍ اوږدوالي دا هغه طبقه بندی ده چې د وريجو ددانو د اوږدوالي پر اساس کيری. لنډي دانۍ وريجي چې اوږدوالي یي له نيم سانتي ميټر څخه کم وی او په معتدله افليم کي کرل کيری. منځۍ دانۍ وريجي دا هغه وريجي دی چې د دانو اوږدوالي یي د 0.64 سانتي ميټره پوری وي او دا وريجي هم په معتدله افليم کي کرل کيری.

(٨) شمیره پاورپاینټ سلاید

- اوړدی دانه وریجی دا هغه وریجی دی چې اوږدوالي بي د ۰.۶۴ څخه تر ۰.۷۹ سانتی میترو پوری وي او په تود (گرم) اقلیم کی کرل کېږي. دغه وریجی د بېرى نشایستی لرونکی دی، د همدی لپاره کله چې پخې شې نو بېرى سپکۍ او نرمۍ وي.

(٩) شمیره پاورپاینټ سلاید

ت) د وریخو زراعتی میتوډ: دا معنی لري چې وریجی څه دول کرل شوي دي.
Lowland rice د ټیتو ځمکو وریجی: په سترو او هوارو پتیو کی کرل کېږي، پتی بي له اوبو څخه دکېږي، او د داداسې لښتنو په وسیله سره چاپېرہ شوي دي کوم چې د اوبو بهير برابروي.
Upland rice د جګو یا لورو ځمکو وریجی: د پونتنو په خنګ کې په هغه کوچینیو پتیو کی چې د شولو د پتیو په نامه یادېږي کرل کېږي.

(١٠) شمیره پاورپاینټ سلاید

ج) وریجی غرس (کینیوول) کېږي تر څو د اوږدي د موسم په وروستیو کی دهغې دانه بنه او شکل و نیسي. دغه کار د هغه ستونځو د کمولو لامل کېږي چې ددانۍ د بطی تولید په نتیجه د اوږدي په ګرم ورځو کی مینځ ته راخې.

(١١) شمیره پاورپاینټ سلاید

ح) کولای شو د وریجو تخم په چمتو شوی وچ پتی کی خبني کرو، په چمتو شوی وچ پتی کی یا په ولاړو اوبو کی بی وشیندو. که چېږي په وچ چمتو شوی پتی کی د وریجو تخم وشیندل شی نو باید ژر تر ژره خروب شی.

(١٢) شمیره پاورپاینټ سلاید

څ) د وریجو د کرنه وخت د خاوری د تودوځی ددرجي په پرتله د هوا د تودوځی په درجي پوری دیر تراو لري. سطحي او به دیر ژر ګرمېږي. وریجی د تودوځی ددرجو د ۱۸.۳ سانتی ګیراوه څخه تر ۲۱.۱ سانتی ګیراوه پوری کرل کېږي. د افغانستان د ساحو په نظر کي نیولو سره د اپریل څخه د جولای تر لوړېږو پوری کرل کېږي.

(١٣) شمیره پاورپاینټ سلاید

د) کولای شو وریجی د پسلی په موسم کې په قوریو کې وکرو او بیا اوږدی په پتیو کی کښینول شی. وروسته له دی چې د وریجو تاخمنو توکیدنه او نیښ و هنه وکړه د شولو په لندو پتیو کی د لاس په وسیله سره کښینول کېږي. د شولو کینیوونه د چاپېریال او د وریجو د نوعی په نظر کي نیولو سره د تخم له کرلو وروسته له ۲۰ څخه تر ۸۰ ورځو پوری ترسره کېږي.

(۱۴) شمیره پاورپاینټ سلاید

- ذ) دوريجو تخم له ۵۱ څخه تر ۵۶,۷۵ کيلو ګرامه د تخم شيندونکي ماشين په وسیله او له ۶۸ څخه تر ۸۵ کيلو ګرامه په اوبو کي د شيندنې له لاري په نيم هكتار ځمکه کي کرل کيرى.
- ر) دوريجو د تخم پتی باید بنه هوار او یو رنگه شی. که چيرى په وچه ځمکه کي کرل کيرى، نو غتی لوتي باید لری شی. که چيرى تخم په اوبو کښي شيندل کيرى، نو لوتي دی پريښودلی شی یا دی جوبې (پولی) جوری شی تر څو د تخم ځای پر ځای کيدل تضمین شی.
- ز) دودی او نمو په پراو کی، نبات ګل کوی او په اصلی ډډ کي له څلورو څخه تر پنځو نېښونه را خرگندیری هر نېښ د یوه وبری لرونکی دی دغه فرعی وبری په حقیقت کی دوريجو دانی تولیدوي.

(۱۵) شمیره پاورپاینټ سلاید

- س) د اوبو مدیریت او اداره دوريجو په تولید کي ستره ونده لری او دغه مدیریت د خاوری د اوبلو پر اساس توپیر کوي. ددي لپاره چې د اوبو مناسبه ټړه وسائل شی د اوبو له څاګانو او پېپونو څخه ګته اخستن کيرى *Continuous flood* دوامداره او به ډکونه هغه وخت ترسره کيرى چې دوريجو پتی دودی او نمو په تول موسم کي د خروبونی له لاري له اوبو ډک شی. ګله چې دوامداره او به ډکونه ترسره کيرى نو ځمکه لپه اوبو ته اړتیا لری.

(۱۶) شمیره پاورپاینټ سلاید

- ش) دوريجو د پنځيو د خاوری ازموينه باید هر دری کاله کي یوځل ترسره شی. دوريجو د تولید لپاره نایتروجن دیږ مهم خوراکی غذا شمیرل کيرى. سره (کود) باید هغه وخت وکارول شی چې دوريجو پتی وج وي.

(۱۷) شمیره پاورپاینټ سلاید

- ص) شولی یا وريجي د ابو د کوچينيو حيواناتو په شمول د آفتونو او ناروغيو ستونځی هم لری. زراعتی تناوب، کيمياوى داروگان، د پتی له اوبو ډکول، د پايښت لرونکي تخمونو کرل دعamu آفتونو په وراندي لکه چينجي، ملخان، فنجي او ورستيدلو په کمولو کي مرسته کوي.

(۱۸) شمیره پاورپاینټ سلاید

- ض) مخکي له دی چې شولی (وريجي) وريبل شی، ځمکه باید له ابو څخه په پوره توګه خالي او وخت ورکول شی چې ځمکه وچه شی. د حاصل اخستن د څو پراونو لرونکي دی، لکه د نبات ربيبل، د محصول انتقال بل خای ته، ددرمن میده کول، د غلی پاکول او زيرمه کول.

(۱۹) شمیره پاورپاینټ سلاید

په داسی حال کي چي د شولو ريبيل په ماشين سره هم ترسره کيري، خو په ديرو ځایونو کي دغه کار په دوديزه ميتوود يعني د لاس په وسيلي سره له ديرو نسلونو راهسي ترسره کيري. دوريجو ددانو ريبيل هجه وخت ترسره کيري چي شولى له ۱۸ څخه ۲۲ سليزه لنډبل ولري.

(۲۰) شميره پاورپاينت سلايد

کومي وريجي چي مونږ يې د خورلو لپاره کارو په حقیقت کي هجه دانه (زنې) ده چي د شولو د پنځکي په مینځ ئائي لري. کله چي شولى پاڼکو کيري نو ددانو پوستکي يا بهرنۍ طبقة بي لري کيري او قهقهه بي وريجي لاس ته راخى. سپني ويچي د بېر اوښتون يا پروسس په نتیجه کي کله چي دوريجو بهرنۍ طبقة يا پوست صيقل شئ نو بيا وروسته شفافی وريجي لاس ته راخى.

(۲۱) شميره پاورپاينت سلايد

ع) وحشی وريجي هجه وريجي دی چي په سطحي حوضونو او رومنو کي کرل کيري. وحشی وريجي له ۶۱ څخه تر ۷۱ سانتي ميترو په اوږدوالي وده او نمو کوي او په ۱۲۰ ورخو کي پخوالی ته رسيري. وحشی وريجي د ابو او د وچي د کوچينيو حيواناتو او آفتونو په وراندي پياورتیا لري. کر هنیزی کړنلاري د دواړو وريجو (وحشی او اهلی) لپاره سره ورته دي. وحشی وريجي د نړۍ په نورو برخو کي د خوارک پېژندونکو له خورو څخه شميرل کيري.

** دوريجو بيلا بيل بيلکي له ځان سره تولکي ته راوري. له زده کوونکو څخه غونښته وکړئ چي دوريجو دانې په خير وګوري او بيا بي مقاييسه او پرتله کري. د زده کوونکو په کنتو او مشاهداتو باندي بحث وکړي. له زده کوونکو څخه پونښته وکړئ چي داسی څوک په تولکي کي شته چي د شولو کر هنه او کښت کوي. او دوی تشويق کري چي دوريجو د کر هنې په باره کي خپل کرني بیان کري. پدغوا انځورونو باندي مرور وکړي او زده کوونکي دی دا تشریح کري چي دغه کار ددوي په ځایونو او ساحو کي څنګه ترسره کيري.

دوهم هدف : ريدن تشریح کري او دغه د ارزښت په اړه بحث او خبری وکړئ

(۲۹) او شميره پاورپاينت سلايدونه

ریدن د غلو له جملی څخه دي چي د اوږي د وابنو او غلى په توګه کارول کيري. II.

د ريدن تاريخ او د هجه د اهلی کېډلو ځای ندي معلوم، ولی د لمړۍ څل لپاره نژدي ۷۰۰۰ کاله پخوا په چين کي د نبات په توګه را خرگند شو. نو لدی څخه داسی بنسکاري چي ريدن په هره منطقه کي په خپلواکه او جلا توګه اهلی شوي دي.

(۳۱) شميره پاورپاينت سلايد

د (**Proso millet**) په نوم ريدن د ټولکي دېونه غښتنې او په عمودي بنه وي د ۱،۲ ميترو په اوږدوالي نمو کوي. ددي ريدن وردي د جوارو د ورو په شان دي، او پخى دانې بي ګردې او بیضوی شکل لري.

(۳۲) شمیره پاورپاینٹ سلайд

- خلور دوله ږیدن په عمومی توګه د وابنو لپاره کرل کيرى:
- Pearl millet (سیخکونه لرى او د تخم لپاره يى پالنه کيرى).
 - Brown top millet (ددغه ږیدن پورتني برخه قهوه يى رنگ لرى).
 - Foxtail millet (هغه ږیدن چې په سر کى د گييرى د لکى په شان وروى لرى).
 - Japanese millet (جاپانى ږیدن).
- Pear millet د ۴,۶ مينترو په اوردوالي وده کوئ او خوشه يا وروى يى د پشو لکى ته ورته دى د foxtail millet حینى ډولونه د التونکيو د خوراک لپاره کرل کيرى

(۳۳) شمیره پاورپاینٹ سلайд

ت) که چيرى پرخه يا (Frost) يوه ستونځه وي، نو باید ږیدن له وروستني پرخى څخه وروسته وکرل شي په 0.4 هكتاره لنبل لرونکي حمکه کي د ږیدن د تخم اندازه له ۱۱,۳ څخه تر ۱۳,۶ کيلوا ګرامه او په وچه همدغه اندازه حمکه کي ۴,۵ څخه تر ۶,۸ کيلوګرامه ده . ږیدن په عمومي توګه په چمتو شويو حمکو کي (بستر) کرل کيرى. کولاي شو د خښولو او شيندلو په طریقو يى وکرو.

(۳۴) شمیره پاورپاینٹ سلайд

ث) د زيان رسونکو وابنو کنترول حتی کيداي شي مخکي له کرلو څخه ترسره شي، تر څو نبات بي له کوم رقابت څخه له توکيدني هغه خوا وده او نمو وکري. يا په بل عبارت د زيان رسونکو وابنو د کنترول فعالیتونه مخکي له کر هنی څخه پيل کيرى. د ږیدن په نبات کي د لاس په وسیله د زيان رسونکو وابنو کنترول د عمومي ميتود په توګه کارول کيرى.

(۳۵) شمیره پاورپاینٹ سلайд

- له ډیرو خويو (خیشاوو) څخه، په مناسب وخت کي د ډیرو خويو (د زيان رسونکو وابنو پاکول) اهمیت دير دی. ضروري ده چې دغه نبات د ودي په لوړنۍ میاشت کي د لاس او يا هم د ربی په وسیله سره خوي يا خیشاوه شي، تر څو نبات له هر ډول هرزه وابنو څخه پاک وسائل شي.

(۳۶) شمیره پاورپاینٹ سلайд

ج) د خاوری ازموینه د نایتروجن (N)، پوتاشیم (K) او فاسفیت (P) د تشخیصولو لپاره ضروري ده. هغه ږیدن چې د وابنو لپاره ریبل کيرى باید پداسی حال کي وریبل شی چې هغو لا د ودي او نمو په حال کي وي. که چيرى ږیدن د غلو لپاره ریبل کيرى باید وروسته له هغه وریبل شی چې وروى يى پاخه شي. ددي لپاره چې ږیدن ونه شيندل شي (ضایع نشي) ددي لپاره چې ږیدن ونه شيندل شي (ضایع نشي) او د تیتیدو کچه يى کمه شي په عمومي توګه ریبل کيرى، په بناخې باندي شيندل کيرى او بیان میده کيرى.

* له زده کوونکو څخه پوینته وکړي چې په دوى کى داسې څوک شته چې د ډريدين کر هنه کوي. هغوي تشویق کړي چې د ډريدين د کښت کړنۍ او لارۍ بیان کړي. ډريدين اهمیت ددوی په ځای کې څه شی ده. له ځان سره د ډريدين تخم راوري او زده کوونکو ته یې وروښاني.

دریم هدف: وربشی تشریح کړئ او ده ګه د ارزښت په باره کې بحث وکړئ .

(٣٧) او ٣٨ شميره پاورپائينت سلايدونه

III. وربشه یو له ډیرو پخوانیو هغو نباتاتو څخه دی کوم چې په غله جاتو کې شميرل کېږي. خلکو په لومړی څل ۱۰۰۰ کاله پخوا له میلاده په سهیلی آسیا کې د وربشو په کرلو پیل وکړ. (نه دا چې په وحشی دول یې تول او راغوند کړي) وربشه هغه نبات دی چې د نړۍ په ډیرو برخو کې د تودو خی له بیلا بیلا درجو سره بنه نتيجه ورکوي. یو له هغو غلو څخه ده چې په پراخه اندازی سره کرل کېږي. وربشه د نړۍ د ډیرو مهمو نباتاتو په څلورم کتار کې شميرل کېږي.

(٣٩) شميره پاورپائينت سلايد

الف) له وربشو څخه هم د غله جاتو او هم د وابنو په توګه ګټه اخستل کېږي. له وربشو څخه څښاک (مالت) او د څارو یو د خوارکې توکيو په توګه کار اخستل کېږي. وربشی څارو یو ته د خوراکی توکيو په توګه ورکول کېږي او کیدای شی د جوار ځای ونیسي. د وربشو رنګونه په پینځه ډوله دی: سور، سپین، تور، ارغوانی او آبی. وربشی وروسته له کرل شویو نباتاتو په ځانګړی توګه جوارو، کچالو او چغندرو څخه بنه وده او نمو کوي. زراعتی تناوب د عین نبات په عین ځمکه کې او په عین کال د نبات د نه کرلو څخه عبارت دی.

(٤٠) شميره پاورپائينت سلايد

(ب) وربشی د غنمو په شان ورته د نمو اړتیاوی لري. په وچه او سپکه خاوره (Light Soil) کې د وربشو کر هنی ته غوره والی ورکول کېږي. وربشی په ساره اقلیم کې کرل کېږي، او کیدای شی د ژمۍ او اوری ودی په موخه هم وکرل شی.

(٤١) شميره پاورپائينت سلايد

• د ژمۍ وربشی په منی کې کرل کېږي. د پسلی وربشی څومره چې ژر کیدای شی باید وکرل شی. په افغانستان کې ۸۰ سلیزه وربشی په پسلی او ۲۰ سلیزه په منی کې کرل کېږي، ځکه وربشی د سېری هوا په وراندی لړ پایینت او مقاومت لري.

(٤٢) شميره پاورپائينت سلايد

(ت) د کتارونو په مینځ کې واقن **نیم میتر بشه کافی دی**. د وربشو د ټولو ډولونو لپاره د رنګړی (یکه) کولو سپارښته کېږي. په یوه هکتار چمتو شوی ځمکه (د تخم بستر) کې د وربشو ۵۴,۵ کيلو گرامه تخم کرل کېږي.

(٤٣) شمیره پاورپاینٹ سلайд

وربشو ته سره (کود) ورکول بنه پايله او نتيجه لري. د وربشى ژر پخيري او ۲۵ ورخى مخکى له غنمو خخه ربيل كيرى. په ڭانگىرى توگه د منى وربشى ژر پخيري، نو ڭە الوتونكى (طيوور) ورباندى يرغل كوى او د درنو زيانونو لامل كيرى.

(٤٤) شمیره پاورپاینٹ سلайд

د وربشو نبات وروسته له دى چى ورى بى وچ شى په لور (داس) ربيل كيرى يا د لاس په وسile سره راكبل كيرى، يا هغه ماشين چى په تراكتور باندى نصب شوي وى ، يا هم د لو د ماشين په وسile سره ربيل كيداي شى.

** له زده کوونکو خخه پوینته وکرئ چى خوك د وربشو كر هنه كوى. هغوي تشويف كرى چى د وربشو د كرکىلى كرنى بيان، او داهم په گوته كرى چى ندوى په خاى كى د وربشو گتە څه شى ده. وربشى ھان سره تولگى ته راوري او زده کوونکو ته يى وروبايى.

څلورم هدف : جودر تشریح كرئ او د هغه د ارزښت په اړه بحث وکرئ.

(٤٥) او ٤٦ پاورپاینٹ سلайдونه

IV. جودر (تور غنم) غله یزه نبات دى چى د غلى، وچو وابنو، شنو وابنو، يا د پوشنى د نبات په توگه ورڅه ګئه اخستل كيرى. د جودرو د کارولو مهم خاپونه د خاروبيو خواره او د پخولو د اورو دى.

(٤٧) شمیره پاورپاینٹ سلайд

داسي انگيرل كيرى چى د كر هنى جودر د آسيا د جنوب غرب خخه نزدي ۱۵۰۰ څخه تر ۱۸۰۰ کلنو وراندى سرچينه نيولى ده.

(الف) جودر د وحشى وربشو او عادي وربشو سره ورته والى لرى ولى حاصلات يى د هغو په پرتله کم دى . جودر د نورو غلو په پرتله بير كلک وي . کولاي شو په منى يا پسرلى کى يى وکرو . وده او نمو يى لکه د غنمو په شان ده.

(٤٨) شمیره پاورپاینٹ سلайд

(ب) جودريا تور غنم د تخم په چمتو شوي خاى (بستر) کي د لاس او په ھينو هيادونو کي د ماشين په وسile سره شيندل كيرى. نايتروجن باید د پسرلى په لومرنیو کي په سطحي توگه وشيندل شى، د جودر ورى په آسانى سره میده كيرى.

(ت) جودر يا تور غنم د ژوند د چاپيريال لپاره هم گتور دى. له جودر خخه د هغه نبات په توگه تر خو د ھمکى د تورنى مخنيوی وشى هم کار اخستل كيرى او ددى لپاره چى خاوره او به وساتي او يا هم د زيان رسونکو وابنو مخنيوی وشى هم گرل كيرى.(چى دا پخپله د کيمياوى درملو کارول کموي).

** له زده کوونکو څخه پوښته وکړئ چې څوک د جودرو (تورو غنمه) کړه کوي. هغوي تشویق کړي چې د د جودرو د کرکیلی کړني بیان، او داهم په ګونه کړي چې ددوی په څای کې د جودرو ګټه څه شی ده. جودر ځان سره ټولګي ته راوړی او زده کوونکو ته یې وروښایي.

بیاکتنه او لنديز: لوست د زده کوونکو څخه د پوښتنو په کولو سره او د هری موخي محتويات په لنده توګه بیان او پر مهمو مفاهيمو او اصطلاحاتو باندی لنده کتنه وکړئ.

عملی کول يا اجرا کول: زده کوونکى کولای شي هغه زده کړي چې دوی په دی لوست کې ترلاسه کړي، هغه عملی کړي.
ارزوونه: د زده کوونکو د فهم او درک کچه د هغه ضمیموی ازمونې له لاری چې په دی سند کې موجود دی معلومولای شي.

بيلګيزه ازمونې ته څوابونه
لومړۍ برخه: برابرول (مطابقت ورکول)

$$1 = b, 2 = a, 3 = c$$

دو همه برخه: پوره کول

۱. په تیتو څمکو کې وریئي.
۲. په لورو څمکو کې وریئي.
۳. بریدن
۴. جودر يا تور غنم

دریمه برخه: لند څواب
څوابونه کیدای شي سره توپیر ولري. له هغه معلوماتو څخه کار واخلي کوم چې ددي لوست لپاره چمنو شویدي.

د (D) برخه: د کرهنيزو نباتاتو توليدات
دريم لوست: دانه لرونکي نباتات: ورچجي، بيدن، وربشى او جودر (تورغم)

الف) ددانى اوبردوالى (ب) دوامداره او به يكونه (ت) زراعتى تناوب

١. د ودى او نمو په قول موسم کي د شولو د پتنيو له او بوي دكونه
٢. د وريجو طبقه بندى د هغري ددانو د اوبردوالى په اساس.
٣. په پرله پسى توگه دعين نبات په عين حمكه کي ددو هم حل نه کرل.

دوهمه برخه: پوره کول(تمكيل)
لارښونه: بوه يا خو کلمى د لاندниو جملو د پوره کولو په موخيه برابري کړئ:

١. _____ په سترو او هوارو پتنيو کي کرل کيرى، پتى يى له او بوي خخه دکيرى، او
دادسي لښتيو(موانعو) په وسيلي سره چاپيره شوی دی کوم چى د او بوي بهير برابروي.

٢. _____ د پوبنتو په څنګ کي په هغو کوچينيو پتنيو کي چى د شولو د پتنيو په نامه
پاديرى کرل کيرى.

٣. _____ د بريدنو یواخنى نوعه ده چى د غلى لپاره کرل کيرى.

٤. _____ هغه غله لرونکي نبات دی چى کيداي د نباتاتو د پوبنښن لپاره وکارول شى.

دريمه برخه: لند څوابونه

لارښونه: لاندی څوابونو ته معلومات برابر کړئ.
له وريجو هغه خوا دوه هغه غله لرونکي نباتات لست کړئ کوم چى په دی لوست کي ورباندي بحث وشو، ګټي او د
کارولو څایونه او د پالنى طریقی بی بیان کړئ.